

Nieuwsbrief FBE Fryslân

December 2025

Vanuit de faunabeheereenheid Fryslân willen wij jullie fijne dagen en een goed uiteinde wensen. We willen jullie bedanken voor jullie betrokkenheid bij faunabeheer in 2025 en kijken uit naar onze samenwerking in het komende jaar. In deze nieuwsbrief staan we graag stil bij de lopende zaken binnen FBE Fryslân, de beheermogelijkheden binnen de provincie Fryslân en de ontwikkelingen op het gebied van faunabeheer. Veel leesplezier!

fauna
beheer
eenheid
FRYSLÂN

*Deze foto's zijn met de computer gegenereerd, er zijn geen dieren gebruikt om deze afbeeldingen tot stand te laten komen

Stand van zaken

Damhertenbeheer Oranjewoud-Katlijk

Sinds Oktober 2025 zijn de uitvoerders van de WBE Aengwirden-Schoterland gestart met het [beheren van de damhertenpopulatie in Oranjewoud-Katlijk](#). Binnen de vergunning wordt gestreefd naar het beheren van 250 damherten, om zo in het kader van verkeersveiligheid de aantallen damherten in het gebied niet verder toe te laten nemen. Momenteel hebben de uitvoerders in de periode tot en met 20 december 81 damherten geschoten.

Uitspraak voorlopige voorziening damhertbeheer Oranjewoud-Katlijk

Op 4 december was er een zitting bij de rechtbank Noord/Nederland (voorlopige voorziening) waarbij bezwaarmakers trachten het damhertenbeheer in Oranjewoud-Katlijk stil te leggen. Op 18 december jl. heeft de Rechtbank Noord-Nederland uitspraak gedaan. De rechter heeft de door bezwaarmaker aangedragen gronden ongegrond verklaard en de Provincie en de FBE in het gelijk gesteld. Als gevolg van deze uitspraak blijft de door de Provincie verleende omgevingsvergunning voor het beheren van de damhertenpopulatie in het beheergebied Oranjewoud-Katlijk, in het belang van de verkeersveiligheid, van kracht en kan het damhertbeheer hier voortgezet worden.

Steenmarterbeheer

Op 3 oktober was er ook een uitspraak van de Rechtbank Noord Nederland waarbij de bezwaar makende partijen in het gelijk werd gesteld te nadelen van de FBE en de provincie. Door deze uitspraak kon er geen gebruik meer worden gemaakt van de verleende ontheffing voor het vangen en doden van steenmarters en mocht er in Fryslân, met uitzondering van drie ontheffingsgebieden, geen steenmarterbeheer meer plaatsvinden ter bescherming van weidevogels. Tegen deze uitspraak van de rechtbank heeft Gedeputeerde Staten van Fryslân in november 2025 hoger beroep ingesteld en tevens een verzoek voor een speedprocedure (voorlopige voorziening) zodat het beheer nog dit seizoen hervat zou kunnen worden.

Op 17 december jl. vond de zitting van de speed procedure plaats. De Raad van State in Den Haag heeft op 18 december uitspraak gedaan en heeft hierbij in het voordeel van de Provincie en de FBE geoordeeld en de eerdere door de rechtbank opgelegde schorsing voor dit seizoen opgeheven. De Raad van State verhoogde hierbij ook het quotum van 200 naar 250 steenmarters. In drie gebieden is het steenmarterbeheer op 1 december 2025 reeds aangevangen op basis van aparte, onbetwiste vergunningen. In de overige gebieden is het steenmarterbeheer dus na deze uitspraak ook hervat, met uitzondering van drie gebieden die op dit moment niet aan de gestelde criteria voldoen. De machtigingen voor het vangen en doden van steenmarters in de resterende 21 gebieden zijn op 19 december verstrekt aan de coördinatoren van de gebieden.

De inhoudelijke hoger beroepsprocedure loopt nog. Zodra daarover uitspraak is, zullen wij daarover berichten in de nieuwsbrief.

Voorlopige voorziening Ree

Op 15 oktober heeft de rechter, na aanleiding van bezwaar door de inmiddels bekende organisaties, zich ook gebogen over de vergunning van het reeënbeheer. Op 28 oktober heeft deze in het voordeel van de Provincie en de FBE uitspraak gedaan: de rechter oordeelt dat de vergunning terecht is verleend. Hierbij oordeelt zij dat de vergunning zorgvuldig tot stand is gekomen en dat de provincie terecht het beheer van reeën in de provincie heeft toegestaan. Momenteel verwacht de FBE ook in januari uitspraak over dezelfde omgevingsvergunning ree bij een bezwaarprocedure bij de hoor- en adviescommissie van het college van de provincie Fryslân.

Beheermogelijkheden

Verjaging met ondersteunend afschot overwinterende ganzen

- *Brandgans:* van 1 oktober t/m 31 mei
- *Grauwe gans en kolgans:* van 1 oktober t/m 31 maart

Grauwe ganzen, kolgans en brandgans kunnen van 1 oktober weer worden verjaagd op basis van een vrijstelling. De vrijstelling biedt grondgebruikers en jagers de mogelijkheid om ganzen te verjagen met ondersteunend afschot, van een halfuur voor zonsopkomst tot een halfuur na zonsondergang, op percelen met kwetsbare gewassen, nieuw ingezaaid gras en blijvend grasland. Lokmiddelen zijn toegestaan, mits niet elektronisch. Behalve bij nieuw ingezaaid of doorgezaaid gras geldt de voorwaarde dat vooraf minimaal twee preventieve maatregelen worden ingezet: één auditieve en één visuele. Binnen ganzenfoeragegebieden en in een zone van 150 meter rondom in gebruik zijnde slaapplekken is afschot niet toegestaan, tenzij er maatwerkafspraken zijn gemaakt. Per verjaagactie geldt een maximum van vier geschoten ganzen per geweerhouder.

Vos en zwarte kraai

In de gehele provincie mogen, in het kader van predatiebeheer, **jaarrond** vossen en zwarte kraaien geschoten worden ter bescherming van weidevogels. Aanvullend kunnen aangewezen jagers de vos in de nachturen van **1 december t/m 30 juni** doden met behulp van lichtbak of nachtzichtapparatuur in de weidevogelkansgebieden; hiervoor zijn reeds de machtigingen aan de uitvoerders verstrekt. Er zijn in december 22 vossen beheerd binnen deze gebieden. Afgelopen beheerperiode zijn er 311 vossen geschoten op de gebiedsgebonden lichtbak machtiging, en zijn er in de beheerperiode in totaal 728 vossen en 5040 zwarte kraaien in geheel Fryslân beheerd. In aankomend jaarverslag worden de cijfers van 2025 gerapporteerd.

Wasbeerhond

De wasbeerhond kan het gehele jaar worden geschoten in de provincie Fryslân. Hiervoor is aanvullend op verzoek bij de FBE ook een nachtelijke afschotmachtiging beschikbaar die gebruikt kan worden op alle gronden waar een jager een grondgebruikersverklaring of een jachthuurovereenkomst incl. schadebestrijding voor heeft. De aangewezen jagers die uitvoering geven aan nachtelijk afschot vos hebben deze machtiging voor de wasbeerhond al reeds ontvangen. Binnenkort krijgen de WBE's vanuit de FBE een algemene machtiging om jachthouders binnen hun WBE direct door te machtigen wanneer zij uitvoering willen geven aan het bestrijden van de wasbeerhond, hiermee worden de WBE's verantwoordelijk voor het doormachtigen en toezien van het gebruik van de wasbeerhond machtiging. Hierover volgt op korte termijn meer informatie. Graag willen wij u vragen, wanneer u een machtiging voor uw velden wilt, dit kenbaar te maken bij uw WBE (via mail WBE) of de FBE (via [mail FBE Fryslân](mailto:mail.FBE.Fryslan.nl)). In 2025 zijn er, mede door de verruiming in het beheer naar ook nachtelijk beheer buiten de weidevogelgebieden, in totaal 114 wasbeerhonden bestreden, een ruime verdubbeling van 2024.

Alle vergunningen zijn te vinden in FRS en op de website: www.fbefryslan.nl Zorg dat u als jachtakte-/vergunninghouder op de hoogte bent van de geldende voorschriften die zijn opgenomen in de besluiten.

Overige onderwerpen

Vogelgriep

De vogelgriep is de afgelopen periode opnieuw in opkomst. Ook binnen de provincie Fryslân zijn recent besmettingen vastgesteld bij wilde vogels, met name onder watervogels. Het gaat om aviaire influenza, een virusziekte die zich snel kan verspreiden via direct contact tussen vogels en via besmet water. Vooral in gebieden met veel ganzen en eenden kan het virus langdurig aanwezig blijven. Zieke vogels vertonen soms afwijkend gedrag of worden dood aangetroffen. Hoewel het risico voor mensen zeer beperkt is, wordt geadviseerd om geen zieke of dood-aangetroffen vogels aan te raken en honden aangelijnd te houden **in gebieden waar besmettingen zijn vastgesteld**. De Faunabeheereenheid Fryslân volgt de ontwikkelingen nauwgezet in samenwerking met de provincie en andere betrokken partijen. Mochten naar aanleiding van een uitbraak beperkingen worden opgelegd voor jacht en schadebestrijding in Fryslân, dan zal de FBE dit via haar website en rechtstreeks met de WBE's communiceren. Daarnaast kan de meest actuele informatie ook gevonden worden via de websites van de [NVWA](http://www.nvwa.nl) en het [RIVM](http://www.rivm.nl). Vondsten van dode wilde vogels kunnen **worden gemeld** bij het Dutch Wildlife Health Centre, zodat de verspreiding van het virus goed kan worden gevolgd.

Beheer inspanning grauwe gans laat grote inzet uitvoerders zien in 2025

Het gebruik van de vergunning voor populatiebeheer van grauwe ganzen heeft in 2025 geleid tot een duidelijke stijging in het afschot. Waar in voorgaande jaren in dezelfde periode minder ganzen zijn beheerd, is een sterke toename zichtbaar in vooral de maanden april en mei. Ook in de periode tot en met december zet deze trend door: het aantal geschoten grauwe ganzen blijft beduidend hoger dan in voorgaande jaren. In grote delen van de provincie passen jagers de nieuwe algemene machtiging sinds april actief en effectief toe. Daarmee is een belangrijke stap gezet in het terugdringen van de populatie grauwe ganzen en de daarmee samenhangende schade. De FBE wil alle betrokken jagers bedanken voor hun inzet en bijdrage aan een effectief en verantwoord populatiebeheer.

Vernieuwing taxatierichtlijnen BIJ12

Vanaf **1 november 2025** zijn vernieuwde taxatierichtlijnen van kracht voor het vaststellen van schade aan gewassen en vee door wilde dieren. Deze richtlijnen zijn opgesteld door BIJ12 en bevatten belangrijke aanpassingen voor de manier waarop schade wordt beoordeeld. De richtlijn voor gewasschade is nu uitgebreid met specifieke aandacht voor verschillende typen grasland, waaronder kruidenrijk grasland, en vereist een gedetailleerdere onderbouwing van het taxatieoordeel. Ook zijn de richtlijnen voor wolvenschade aan landbouwhuisdieren aangepast met geactualiseerde prijslijsten voor schapen, runderen en paarden en vernieuwde checklists voor de beoordeling van rasters. Daarnaast zijn er nieuwe overeenkomsten gesloten met taxatiebureaus die namens BIJ12 de taxaties uitvoeren voor grasland, akkerbouw, fruit en vee. Meer informatie kunt u vinden via [de website van BIJ12](http://de-website-van-bij12.nl).

